

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเลจังหวัดสมุทรสาคร” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น และความต้องการสวัสดิการสำหรับพนักงานต่อสวัสดิการที่ได้รับด้านต่างๆ ของอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเลในจังหวัดสมุทรสาคร การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและการวิจัยภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานคนไทยที่ทำงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ที่เป็นผลผลิตจากการประมง เช่น กุ้ง ปลา ปู เพื่อการจำหน่ายและส่งออกทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 369 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for window ใช้สถิติการคำนวณค่าพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาค่าความแตกต่างและการหาค่าความแปรปรวนจำแนกทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยคำตอบแต่ละข้อ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามโดยทดสอบค่า t-test และ One-Way ANOVA เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

โดยภาพรวมของการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-29 ปี พักอาศัยอยู่ที่หอพักเช่าหรือบ้านเช่า สถานภาพการสมรส โสด สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ทำงานในตำแหน่งพนักงานฝ่ายผลิต มีอายุงานมากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี การจ้างงานเป็นแบบการจ้างรายวัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่

ระหว่าง 7,001 - 10,000 บาท ช่วงเวลาการทำงาน ทำงานในช่วงเวลาปกติ คือ ในเวลาสำนักงาน (08.00 น. ถึง 17.00 น.)

2. ความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ

2.1 สวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมาย ภาพรวมของสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อของสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมาย พบว่า ด้านสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายที่พนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตรวจสุขภาพพนักงานเป็นประจำทุกปี การตรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงงานเป็นประจำทุกปี การซ่อมอพยพพนักงานเพื่อป้องกันเหตุไฟไหม้ในโรงงาน ปีละ 2 ครั้ง สถานที่ทำงานมีความปลอดภัยจากสารเคมี มีถังดับเพลิงอยู่ประจำในทุกห้องทำงาน ห้องพยาบาลมีความสะดวกต่อการเข้าใช้บริการ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานตรวจสอบความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน โรงงานจัดน้ำดื่มที่สะอาดให้พนักงานอย่างเพียงพอ มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำอยู่ในห้องพยาบาลทุกช่วงเวลาทำงาน มีแพทย์มาตรวจรักษาพนักงานเป็นครั้งคราวอย่างเหมาะสม และห้องส้วมมีเพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ ยังพบว่าสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายของพนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ยาในห้องพยาบาลมีเพียงพอ โรงงานจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้กับพนักงานแต่ละคนอย่างเพียงพอ มีการให้ความรู้ในการใช้ถังดับเพลิงที่มีอยู่ในโรงงาน และสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายที่พนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ห้องอาบน้ำมีเพียงพอต่อความต้องการ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กับการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายแตกต่างกัน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะของที่พักอาศัยที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายแตกต่างกัน
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับตามกฎหมายแตกต่างกัน

4) กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ ตามกฎหมายแตกต่างกัน

2.2 สวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจและสังคม ภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อสวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจสูงกว่าด้านสังคม โดยพบว่า ด้านสวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจ ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ นโยบายสนับสนุนให้พนักงานได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และการประกันสุขภาพให้พนักงานทุกระดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าด้านสวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจ ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ สวัสดิการกู้เงินฉุกเฉินดอกเบี้ยต่ำ สำหรับพนักงานที่ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เจ็บป่วย การมีรถรับ/ส่งพนักงาน การประกันชีวิตให้พนักงานทุกระดับ การช่วยเหลือพนักงานที่บุคคลในครอบครัวเสียชีวิตหรือเจ็บป่วย ค่าจ้างหรือเงินเดือนเหมาะสมกับงานที่ทำ การปรับขึ้นค่าจ้างหรือเงินเดือนพิจารณาตามผลงานของพนักงาน การแจกทุนการศึกษาให้กับพนักงาน เป็นประจำทุกปี ชุดพนักงาน บ้านพัก และการรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพในปัจจุบัน ด้านสังคม พบว่า ด้านสวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านสังคม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ โรงงานจัดงานเลี้ยงให้พนักงานเป็นประจำทุกปี และโรงงานจัดแข่งขันกีฬาภายในขึ้นทุกปี สำหรับด้านสวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านสังคม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ การเลื่อนตำแหน่งพิจารณาความรู้ความสามารถของพนักงานเป็นหลัก และพนักงานเข้าปรึกษาหารือกับหัวหน้างานได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ ยังพบว่าด้านสวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านสังคม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับน้อย ได้แก่ การจัดงานเที่ยวต่างจังหวัดเป็นประจำทุกปี และการจัดสถานที่ออกกำลังกายได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กับการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

2) กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่พิกที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ นอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

3) กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ นอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

4) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ นอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

5) กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับ นอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

6) กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาการทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการที่ได้รับนอกเหนือกฎหมายแตกต่างกัน

2.3. ความต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ ได้กำหนดการศึกษาในประเด็นความต้องการสวัสดิการสำหรับพนักงานแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านความปลอดภัย และความมั่นคงด้านสังคม ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านความสำเร็จในชีวิตการทำงานสูงสุด รองลงมาด้านการยอมรับนับถือ ด้านกายภาพ ด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในการทำงานและด้านสังคม ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกรายข้อด้านกายภาพ พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ความสะอาดของห้องทำงาน รองลงมาต้องการทำงานล่วงเวลา เพื่อเพิ่มรายได้ และการมีสวัสดิการเงินกู้เพื่อเพิ่มรายได้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านการเพิ่มจำนวนรถรับ-ส่งพนักงานน้อยที่สุด

ด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในการทำงาน พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีเงินกองทุนช่วยเหลือครอบครัวพนักงานที่เสียชีวิต การมีเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยการหักเงินเดือนพนักงานสมทบ และคืนให้พนักงานทั้งหมดพร้อมดอกเบี่ยตอนลาออกหรือเกษียณอายุ และความต้องการให้มีการตรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงงานเป็นประจำ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านการเพิ่มจำนวนพยาบาลในห้องพยาบาลมากขึ้นน้อยที่สุด

ด้านสังคม พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดสถานที่พักผ่อนให้กับพนักงาน การจัดงานเลี้ยงให้กับพนักงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในขึ้นเป็นประจำทุกปี ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านการจัดให้พนักงานและครอบครัวไปเที่ยวต่างจังหวัดน้อยที่สุด

ด้านการยอมรับนับถือ พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การมีสิทธิซื้อสินค้าของโรงงานในราคาถูก การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานและการประกาศกิตติคุณในกับพนักงานดีเด่น ตามลำดับ

ด้านความสำเร็จในชีวิตการทำงาน พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การให้ทุนการศึกษา กับพนักงาน และการให้พนักงานมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานยังต่างประเทศ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กับการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่พักที่แตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน
- 4) กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาการทำงานที่แตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน

2.4 ลำดับความต้องการสวัสดิการ ผู้ศึกษาได้ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับความต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ เพียง 5 ด้านจากจำนวน 22 ข้อ พบว่า ความต้องการสวัสดิการอันดับแรกได้แก่ ด้านเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ อันดับที่สองด้านเงินเบี้ยขยัน อันดับที่สามด้านการประกันชีวิต อันดับที่ดีสี่ด้านเงินช่วยกรณีฉุกเฉิน และอันดับสุดท้ายด้านบ้านพักพนักงาน จำนวนร้อยละ 75.8, 28.5, 15.1, 10.3 และ 24.5 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเลจังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อศึกษาสวัสดิการที่ได้รับ ความคิดเห็นและความต้องการสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น ของพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเล และแปรรูปอาหารทะเลในจังหวัดสมุทรสาคร ในการนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ใน

การบริหารและกำหนดนโยบายด้านสวัสดิการ ของผู้บริหารอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ตลอดจนผู้บริหารอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ต่อไป ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงาน ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูปอาหารทะเล ควรพิจารณาในเรื่องการจัดสวัสดิการสำหรับพนักงาน มีดังต่อไปนี้

1. สวัสดิการตามกฎหมาย ควรจัดให้มีห้องน้ำหรือห้องอาบน้ำ ให้เพียงพอกับความต้องการ เพื่อความสะดวกในการใช้งาน หรือการสับเปลี่ยนเครื่องแบบการทำงาน ทั้งกลางวันและกลางคืน

2. สวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

2.1 สวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านเศรษฐกิจ ควรจัดสวัสดิการในเรื่องที่พักอาศัย ให้เพียงพอแก่ความต้องการของพนักงาน เช่น คนโสด และสมรส ควรจัดหาที่เป็นสัดส่วนหรือจัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับในกรณีพนักงานต้องการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยกำหนดจากผลการทำงาน ความประพฤติหรืออายุงานเป็นเกณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจกับพนักงาน และควรจัดให้มีสวัสดิการด้านเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ หรือเงินเบี้ยขยันเพิ่มขึ้น สำหรับพนักงานที่ต้องทำงานในช่วงเวลากลางคืน เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการดำรงชีพ และเพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

2.2 สวัสดิการนอกเหนือกฎหมายด้านสังคม ควรส่งเสริมให้พนักงานได้มีโอกาสศึกษาต่อในทุกๆระดับ ในการสนับสนุนในเรื่องของเวลาเรียน สามารถเลิกงานได้ก่อนเวลา หรือการสลับเวลาทำงาน และศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะ และความรู้ ซึ่งจะประโยชน์ต่ออุตสาหกรรม

3. การจัดสวัสดิการควรเท่าเทียมกับทุกระดับ เพราะความเสมอภาคมีส่วนทำให้เกิดแรงจูงใจ และควรให้พนักงานได้มีส่วนร่วม เช่น เปิดโอกาสให้พนักงานทุกฝ่ายและทุกระดับได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการในด้านต่างๆ เพื่อผู้บริหารอุตสาหกรรมจะได้นำไปประกอบในการพิจารณาเพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติ อันจะส่งผลดีต่อขวัญและกำลังใจให้แก่พนักงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดสวัสดิการในอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของพนักงาน
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อจะได้สามารถจัดด้านสวัสดิการให้เหมาะสมกับความต้องการของพนักงานที่ขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติ พม่า ลาว กัมพูชา ที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานในจังหวัดสมุทรสาคร
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับพนักงานในอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ